

Gfv. IX. 30. 407/2011/4.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Babay Ákos ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Borsodi Katalin ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **szállítási díj megfizetése** iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 4.G.307.065/2009. számon indult, s a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 3.Gf.75.509/2011/3. számon befejezett perben, a jogerős ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

I t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 3.Gf.75.509/2011/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.G.307.065/2009/24. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 158.000 (Egyszázötvennyolcezer) Ft együttes fellebbezési és felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg az államnak 149.700 (Egyszáznegyvenkilencezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint az alperes jogelőde, az E Kht. mint megrendelő, valamint a felperes mint szállító 2009. június 12-én B-n szállítási szerződéssel vegyes vállalkozási szerződést kötöttek. Ennek előzménye volt, hogy a megrendelő alperes mint bizományos és a „Kompetencia alapú oktatási programok eszközi elemeinek, értékelési eszközeinek, valamint ezek megjelenítésére alkalmas eszközök biztosítása a HEFOP 3.1. intézkedésben érintett közoktatási intézmények számára" megjelölésű pályázati felhívásban nyertes közoktatási intézmények mint megbízók között bizományi szerződés jött létre. Ebben az alperes vállalta, a megbízók által

meghatározott eszközök előállításához, valamint a megbízókhöz történő eljuttatásához a saját nevében szerződéseket köt a közoktatási intézmények javára.

A bizományosi megbízás Általános Szerződési Feltételeinek (ÁSZF) 9. pontja szerint az ennek alapján kötött szállítási szerződés a szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi. A bizományossal szerződő szállító a megbízó részére, az általa elektronikus megrendelésben kiadott helyszínre teljesíti a szállítási szerződést, vagyis szállítja le a megrendelt eszközöket. Az ÁSZF 10. pontja értelmében a szállítási díjról szóló számlát a szállító a bizományos részére állítja ki, amelyet a bizományos továbbsszámláz a megbízó felé. A bizományos a szállítási szerződést azzal a feltétellel köti meg a szállítóval, hogy a megbízóval szemben fennálló szállítási díj követelését a szállítóra engedményezi, így a megbízó a szállítási díjat közvetlenül a szállító részére fizeti meg (pénzügyi teljesítés). Az ÁSZF 11. pontja rendelkezett arról is, hogy a bizományos a megbízótól bizományi díjra nem jogosult, ingyenesen jár el. Ez azonban nem érinti azt a jogát, hogy a szállítóval a bizományi megbízás bonyolításából eredő költségei megtérítésére irányuló szállítási szerződést kössön.

A peres felek között létrejött szerződés mellékletét képező megrendelőben szereplő eszközök elkészítését és közoktatási intézmények részére történő szállítását rendelte meg a felperes bruttó 22.406.434 Ft szállítási díj fejében.

A szerződésben szerepel, miszerint a szállító tudomásul vette és a szerződés aláírásával elfogadta, hogy a megrendelő a szállítási díjat a közoktatási intézmény részére továbbsszámlázza, egyben a közoktatási intézményekkel szemben fennálló követelését a szállítóra engedményezi. A szállító a szállítási díjat a közoktatási intézménytől közvetlenül és csak tőle követelheti. A késedelem jogkövetkezményeinek érvényesítésére kizárólag vele szemben jogosult. A felek rögzítették, a megrendelő a szállítási díj megfizetésére sem kezességet, sem más biztosítékot nem vállal. Az engedményezés eredményeként a megrendelő részére kiállított számla pénzügyi rendezést nem igényel, az abban szereplő szállítási díjat a közoktatási intézmény közvetlenül a szállítónak fizeti meg banki átutalással (12. és 13. pont)

A felperes az alperesnek 2009. november 3-ai határidővel bruttó 22.406.434 Ft-ról állított ki számlát. Az alperes a leadott megrendelések értékének megfelelően azt megbízóinak továbbsszámlázta, melyek a P Általános Iskola kivételével a szállítási díjat a felperesnek átutalták. Ekként a felpereshez 2.495.644 Ft összegű szállítási díj nem folyt be.

A felperes kereseti kérelmében arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperest 2.495.644 Ft, ennek 2009. november 3-ától a

kifizetés napjáig terjedő időre járó törvényes kamata és perköltségei megfizetésére. Utalt arra, a bizományos által kötött szerződés alapján a harmadik személlyel a bizományos kerül jogviszonyba, a szerződés őt jogosítja és kötelezi. A szállítási díj megfizetésére a P Általános Iskola nem kötelezte magát, az alperesnek vele szemben ilyen igénye nem keletkezett. Az alperes megbízóitól a szolgáltatás ellenértékét csak akkor követelhetné, ha a megrendelt termékeket ő szállította volna le és nekik tartoznának a szolgáltatás ellenértékével. A szállítási szerződéssel vegyes vállalkozási szerződésben egyébként is csak általánosságban történt utalás, hogy az alperesnek a közoktatási intézményekkel szemben követelése keletkezhet. Az engedményezés tárgyának és a kötelezett személyének a meghatározása nélkül az engedményezés érvényesen nem is jöhetett létre. Az alperes részéről történő engedményezésnek nincs tárgya, az lehetetlen szolgáltatásra irányul, azaz a szerződésnek engedményezésre vonatkozó kikötései semmisek. A felek közötti szerződésnek az a rendelkezése, hogy a felperes a szállítási díjat közvetlenül a közoktatási intézménytől követelheti, az iskolával szemben elfogadó nyilatkozat hiányában hatálytalan. A Ptk. 314. § /2/ bekezdése értelmében a szerződésszegésért való felelősségét az alperes érvényesen nem zárhatta volna ki.

Az alperes a kereset elutasítását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Utalt arra, a felperes szolgáltatása ellentételezéseként nem pénz fizetésére, hanem követelés engedményezésére vállalt kötelezettséget. A közoktatási intézményekkel szemben a bizomány azért volt ingyenes, mert az iskoláknak a felperes részére csak a szállítási díjat kellett megfizetniük. Az engedményezés időpontjában a szállítási díjigénnyel megegyező összegű követelése állt fenn a közoktatási intézményekkel szemben. Az érvényesen létrejött engedményezés kizárta a további teljesítés lehetőségét; ellenkező esetben kétszeresen kellene teljesítenie. A 2009. június 12-én létrejött szerződés melléklete tartalmazza, vele bizományi jogviszonyba mely közoktatási intézmények kerültek, ekként a felperes nem hivatkozhat arra, hogy nem volna megállapítható, kitől, milyen összeget követelhet. A felperes ezeknek az intézményeknek volt köteles teljesíteni, így a követelés és a kötelezett személye is kétségkívül beazonosítható volt.

Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2011. január 5-én meghozott 4.G.307.065/2009/24. számú ítéletével a keresetet elutasította, s kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 Ft perköltséget. Álláspontja szerint a felek szándéka egyértelműen az volt, az alperes tartozását úgy egyenlíti ki, hogy a felperesre engedményezi a szerződés részét képező mellékletben pontosan, beazonosíthatóan meghatározott, bizományi szerződéseket kötő közoktatási intézményekkel szemben

fennálló követelését. A bizományi szerződéssel érintett felek úgy rendelkeztek, a bizományi szerződésben írt ingyenesség a szállítási díjat nem foglalja magába, az ügylet létrehozásával és lebonyolításával kapcsolatos költségek az egyes iskolákat terhelik. A közoktatási intézményekkel szemben fennálló igényét mint jövőbeli követelést engedményezte, mely nem irányult lehetetlen szolgáltatásra. A felperes a szállítási szerződéssel vegyes vállalkozási szerződésből eredő díjigényét a továbbiakban a közoktatási intézménnyel szemben érvényesíthette volna.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 2011. szeptember 30-án 3.Gf.75.509/2011/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, s kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 2.495.644 Ft tőkét és annak 2009. november 4-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatát, valamint 533.600 Ft első- és másodfokú perköltséget; ezt meghaladóan a késedelmi kamatigényt elutasította. Elfogadva a fellebbezés érveit, úgy ítélte meg, az alperesnek a P Általános Iskolával szemben költségei, kiadásai megtérítésére irányuló, a jövőben esedékessé váló, engedményezhető követelése csak akkor keletkezett volna, ha e költségek, kiadások nála ténylegesen fel is merülnek; ennek hiányában a követelés engedményezése nem lehetséges. A felperes ténylegesen azt vállalta, hogy a számlakötelezett pénzteljesítésekért harmadik személyek teljesítését elfogadja. A közoktatási intézmények az alperes teljesítési segédjének, teljesítései pedig a felek egymás közti jogviszonyában az alperes szolgáltatásának tekintendők. Mivel az alapkötelmet is érintő tartozásátvállalásra nem került sor, az alperes a kötelemből nem szabadult, így nem hivatkozhatott alappal arra, hogy a felperes teljesítést csak a közoktatási intézménytől követelhet. A késedelmi kamat iránti igény kapcsán arra utalt, fizetési késedelem csak a számla esedékessé válását követő napon állt be.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, továbbá a felperes másodfokú és felülvizsgálati perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint a szállítási szerződéssel vegyes vállalkozási szerződés helyes értelmezése az, hogy az ellenérték szolgáltatására ő volt köteles. Ennek ellentételezéseként nem pénz fizetésére, hanem követelés engedményezésére vállalt kötelezettséget, mely a P Iskolával szemben a közöttük létrejött bizományi szerződésen alapulóan keletkezett igénye volt. A követelés fennállását, az engedményezés megtörténtét a szerződések létrejöttekor sem a felperes, sem a közoktatási intézmény nem vitatta; utóbbi csupán arra hivatkozott, hogy pénzügyi okokból nem képes a tartozás

kiegyenlítésére. A felperes és a P Iskola az engedményezés folytán kerültek egymással jogviszonyba, mivel a felperes mint engedményes, az alperes mint engedményező helyébe lépett és az alanyváltás következtében jogosultságot szerzett arra, hogy a szállítási díjnak megfelelő ellenértéket közvetlenül a közoktatási intézménytől, mint kötelezettől követelje. A konstrukcióban részes mindhárom fél szándéka arra irányult, hogy az alperes helyett az iskola fizesse meg a szerződésben szereplő összeget. Azzal, hogy a másodfokon eljáró bíróság nem erre a következtetésre jutott, megsértette a Pp. 206. § /1/ bekezdését és a Ptk. 207. § /1/ bekezdését.

Az alperes szerint a másodfokú bíróság, a kereseti kérelmen is túlterjeszkedett, ezzel megszegte a Pp. 247. §-át, illetve 253. § /3/ bekezdését. A felperes az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében kizárólag arra hivatkozott, hogy az alperesnek a közoktatási intézménnyel szemben nem állt fenn engedményezhető követelése, a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság azonban azt állapította meg, hogy a Ptk. 379. § /1/ bekezdésén alapulóan közvetlenül az alperestől követelhet teljesítést. Utalt végül arra, abban az esetben, ha elfogadnánk, hogy tartozásátvállalás történt, úgy annak feltételei megvalósultak. A felek megállapodtak abban, hogy a felperes által kiállított számlát nem az alperes, hanem a közoktatási intézmény fizeti meg, a szállítótól a hozzájárulást pedig beszerezték. A másodfokú bíróság ítéletével lényegében módosította a peres felek közti szerződést, melyre jogszabályi lehetősége nem lett volna.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálva azt állapította meg, hogy az a felhozott okokból jogszabálysértő.

A Kúria megítélése szerint a felek között 2009. június 12-ei keltezéssel létrejött szerződés 12. és 13. pontjaiban a felek az alperesnek a közoktatási intézményekkel szemben keletkezett követelésének a felperesre való engedményezéséről is rendelkeztek. A Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria gyakorlata alapján érvényesen engedményezhető a jövőben lejáró követelés is, amennyiben annak keletkezése nem bizonytalan, a fizetési kötelezettség módját, az elszámolás rendjét a felek pontosan körülhatárolták (BH.2004.410). A megkötött bizományi szerződés szövege nem hagy kétséget afelől, hogy a közoktatási intézménynek a szállítási díjat közvetlenül a szállítónak kell megfizetnie, miután a bizományos részére a kiállított számlát továbbszámlázta. A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a P Iskola szállítási díj megfizetésére nem kötelezte magát; ez azonban nem jelenti azt, hogy az alperessel szemben ne jött volna létre engedményezhető kötelezettsége. A Ptk. 513. § /2/ bekezdése szerint alkalmazandó 479. § /3/ bekezdése értelmében ugyanis a szerződés megszűnésekor a megbízó köteles a megbízottat a

megbízás alapján harmadik személyekkel szemben vállalt kötelezettségei alól mentesíteni, valamint szükséges és hasznos költségeit megtéríteni. A felek lényegében erre utaltak akkor, amikor úgy rendelkeztek, hogy a felperes a szállítási díjat csak közvetlenül a közoktatási intézménytől követelheti. Az iskolának az alperessel szembeni, jövőben lejáró követelése a bizományi szerződés létrejöttékor is kellően egzakt, az iskola számára is egyértelmű volt. Tudomással bírt arról, hogy az alperest terhelő szállítási díjjal azonos összegben az ő jogviszonyukban bizományos alperest a felperes felé vállalt kötelezettségei alól mentesítenie kell, ekként a követelés engedményezése nem irányult lehetetlen szolgáltatásra.

A felek, valamint a közoktatási intézmények közötti háromoldalú konstrukcióban az alperes lényegében az ingyenes koordinációt vállalta, figyelemmel arra, hogy ez kellő szakértelem birtokában és a pályázati feltételek alapján meghatározott rövid határidő miatt költséghatékonynak tűnt. Az volt az érdeke, hogy a peres felek között pénzmozgás ne legyen. A felperes ügyvezetőjének, B A-nak az elsőfokú bíróság által foganatosított meghallgatása során tett előadásából egyértelmű, a felperes által is tudott volt, hogy az egyes termékek után az iskolák fognak fizetni (Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.G.307.0652/2009/12. számú jegyzőkönyv 3. oldala). A P Iskola sem vitatta 2009. augusztus 25-én elküldött e-mailjében, hogy a számla megfizetése őt terheli.

A fentiekből következően téves a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy az alperesnek engedményezhető követelése csak akkor keletkezett volna, ha a közoktatási intézménnyel szemben költségei, kiadásai ténylegesen felmerültek volna.

A fent kifejtett jogi álláspontra tekintettel a Kúria sürgősségellenesnek találta a felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyéb állított jogszabálysértések vizsgálatát. Ezért a Kúria a Pp. 275. § /4/ bekezdésére hivatkozással a jogszabálysértő másodfokú határozatot hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán irányadó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 158.000 Ft együttes másodfokú és felülvizsgálati perköltséget, mely a bírósági eljárásban megállapított ügyvédi költségekről szóló 2/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ bekezdésének a) pontja és /5/ bekezdése szerinti ügyvédi munkadíjat tartalmazza az általános forgalmi adót is magában foglalóan.

A felperes köteles továbbá az alperes teljes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 149.700 Ft felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére is az államnak külön felhívásra.

Budapest, 2012. május 8.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke

Dr.Szabó Péter sk.előadó-bíró

Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk.bíró